

Generem solucions

Només fa cent anys?

Xavier Serra

La capacitat humana d'oblidar és ben curiosa. I valuosa! Ensenya la Psicologia que si recordéssim tot allò que rep, per exemple, la nostra memòria sensorial, rebentaríem: és impossible processar-ho i pensar-hi amb una mínima claredat. La hipermnèsia és una malaltia. Ens n'adonem quan un erudit ens bombardeja amb massa dades. D'altra banda, que la memòria faci fallida també és un problema: les diferents formes de l'amnèsia fan trontollar no només la pròpia identitat sinó la justícia en les opinions i decisions.

Cal estar agraïts que la nostra memòria no sigui millor del que és (Diane Ackerman): la selecció d'allò que val la pena recordar és saludable, tot i l'oposició de psicoanalistes o certs psicòlegs clínics. Sovint s'oblida per causes "naturals", d'higiene mental, però també hi pot haver trastorns de memòria per repressió (en dades perturbadores o doloroses), falta de processament, lesions cerebrals, interferències entre experiències, etc. Hi ha coses que mai oblidem: en el meu cas, sempre recordaré la violència policial del passat 1-O.

Altres cops s'altera la "sensació" de distància amb el passat: "...semblava que era ahir!", diem algunes vegades. O aquell "...fa la tira d'anys!", en expressió recollida al refranyer. La Gran Guerra, la més mortífera, cruel i absurda que s'hagi analitzat, es va aturar de fet amb l'armistici de Compiègne, l'11 de l'11 del 18, a les 11 del matí. Només fa cent anys, però potser força gent l'ha oblidada. Com va escriure Antoni Rovira i Virgili, a *La guerra de les nacions* (1914-25), la seva crònica coetània de la Primera Guerra Mundial, el que hi succeí fou "la tragèdia més gran que els homes hagin mai vist".

Força batxillers de tres Instituts gironins hi dediquen ara una Jornada acadèmica, a Salt: els puc assegurar que s'ho han pres seriosament, en un congrés admirable que du com a títol *Valors democràtics, a cent anys de la Gran Guerra*. És possible la pau? Com superar l'odi i el supremacisme? Què ens va passar, de debò? Més enllà de

la història, l'ètica, la literatura, la filosofia política... s'estudia "la humanitat". Fa cent anys es va celebrar la pau, però es va "construir"? Poc després de milions de morts absurdes, ja des de 1918 es va engegar la Segona de les Guerres Mundials. La darrera? Com podem "generar solucions" en això?: a) és clau el paper del intel·lectuals: els uns i els altres van promoure l'odi mutu abans del 14 i durant el conflicte;; b) cal acabar amb l'imperialisme i el colonialisme, i reconèixer el valor de les nacions més que el dels Estats: "el problema de les nacionalitats ha de ser resolt abans que el problema obrer" (Rovira i Virgili); i c)

PRIMERAGRANGUERRA

O es creix amb "virtuts" fortes i en "valors" autèntics, o els populismes frívols ens ensorraran

millorem l'educació dels joves, que permeti desactivar les bajanades dels "poderosos", ja siguin reis, banquers o militars.

De fet, a l'ensenyament preuniversitari eduquem per a afavorir el creixement de nois i noies virtuoses, rics en humanitat i en sentit de la justícia i la solidaritat. Cal fer-los resistents tan a la insípidesa social dels superficials com al fanatisme neoliberal (benefici, economia) o polític (els "neofranquistes mentals"). O es creix amb "virtuts" personals fortes i en la comprensió dels "valors" plurals i autèntics, o els populismes mediàtics i frívols ens ensorraran. Idees clares i actituds solidàries i empàtiques: així potser tindrem sort! Penseu que ara - de la bogeria de la Gran Guerra - només en fa cent, d'anys. ■

Xavier Serra és professor de Filosofia / @xserra